

Posudek na rigorózní práci Mgr. Renaty Tremlové Odpovědnost za dluhy zůstavitele

Právní analýza sukcese do práv a povinností zůstavitele je nepochybně aktuální a vděčné téma, které pro své závažné dopady do osobních i majetkových poměrů právních nástupců zaslouží zpracování.

Dědické právo, které vnáší právní jistotu a pořádek do právních poměrů po zemřelém, přispívá k požadavku právní bezpečnosti a stability; současně zprostředkuje přechod hodnot zůstavitelem vytvořených na osoby jemu blízké. Aktuálně se s přihlédnutím k nové úpravě obsažené v novém občanském zákoníku diskutuje otázka uplatnění autonomie vůle zůstavitele, které nová úprava dává oproti současnému stavu široký prostor.

Odpovědnost za dluhy zůstavitele je sice výsečí -avšak mimořádně důležitou- dědického práva, a to s ohledem na ochranu zájmů třetích osob, najmě věřitelů. Platná a účinná právní úprava poskytuje věřiteli jen omezenou ochranu, když vychází z principu, že dědicové odpovídají za dluhy jen do výše ceny nabytého dědictví; v případě, že dědictví je předloženo, obsahuje občanský zákoník již jiné právní řešení.

Nový občanský zákoník zachovává dnešní stav jen za předpokladu, že dědic požádá o soupis pozůstalosti; pokud tuto žádost nevznese, odpovídá za dluhy zůstavitele v plném rozsahu. Jde o řešení, které platilo již za účinnosti Všeobecného občanského zákoníku (1811), ale následné občanskoprávní úpravy jej nepřevzaly.

Autorka se ke zpracování tématu pečlivě připravila důkladným studiem monografické i časopisecké literatury. Navíc autorka nezapřela individuální profesní zájem, s kterým je práce napsaná; je zřetelné, že zpracovávané téma ji baví. Podrobně zkoumá předpoklady odpovědnosti za dluhy zůstavitele a seznamuje čtenáře s legislativními možnostmi úprav odpovědnosti za dluhy zůstavitele. Pečlivě rozebírá odpovědnosti za dluhy zůstavitele „pro viribus hereditatis“ a „odpovědnost cum viribus hereditatis“ (s. 39n.).

Správně věnuje odpovídající pozornost likvidaci dědictví, která v notářské praxi činí nemalé potíže již vzhledem k její nadměru stručné právní úpravě. Autorka dobře pracuje s literaturou publikovanou zejména v časopise Ad Notam z pera zkušené exekuční soudkyně M. Kasíkové. Autorku sluší upozornit, že připravovaný zákon o zvláštních řízeních soudních obsahuje v části věnované řízení o pozůstalosti téměř 100 ustanovení věnovaných likvidaci dědictví.

Rigorózantka dobře zná i právní úpravu obsaženou v novém občanském zákoníku, jak o tom vypovídá její zasvěcený výklad o odloučení pozůstalosti od jmění dědice. V té souvislosti připouští, že i návrh věřitele na odloučení by mohl představovat zneužití práva věřitele . Jak by se mohl soudní komisař s takovým návrhem vypořádat ?

S autorkou lze souhlasit v tom, že „nový občanský zákoník znamená dramatickou a zřejmě nejrozsáhlejší změnu soukromého práva v naší republice...“. k tomu lze jen poznamenat, že právě oblast dědického práva je dotčena zcela zásadně. Mohla by se autorka vyjádřit k používané terminologii dědického práva v novém občanském zákoníku (i se zřetelem k názvu její rigorózní práce? –tj. používá nový občanský zákoník pojem „odpovědnosti“ v souvislosti s přechodem dluhů zůstavitele?)

Závěr práce je věnován stručnému avšak přehlednému výkladu o srovnatelné právní úpravě v Rakousku; kromě jiného na rakouské úpravě čtenáře zaujme i to, že v Rakousku byla zrušena dědická daň.

Uzavírám, že práce Mgr. Renaty Tremlové představuje zdařilé zpracování zvoleného tématu; posuzovanou rigorózní prací autorka naplnila požadavky kladené na tento druh prací, a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 20.2. 2013

Prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.

Posudek na rigorózní práci Mgr. Renaty Tremlové Odpovědnost za dluhy zůstavitele

Právní analýza sukcese do práv a povinností zůstavitele je nepochybně aktuální a vděčné téma, které pro své závažné dopady do osobních i majetkových poměrů právních nástupců zaslouží zpracování.

Dědické právo, které vnáší právní jistotu a pořádek do právních poměrů po zemřelém, přispívá k požadavku právní bezpečnosti a stability; současně zprostředkuje přechod hodnot zůstavitelem vytvořených na osoby jemu blízké. Aktuálně se s přihlédnutím k nové úpravě obsažené v novém občanském zákoníku diskutuje otázka uplatnění autonomie vůle zůstavitele, které nová úprava dává oproti současnému stavu široký prostor.

Odpovědnost za dluhy zůstavitele je sice výsečí -avšak mimořádně důležitou- dědického práva, a to s ohledem na ochranu zájmů třetích osob, najmě věřitelů. Platná a účinná právní úprava poskytuje věřiteli jen omezenou ochranu, když vychází z principu, že dědicové odpovídají za dluhy jen do výše ceny nabytého dědictví; v případě, že dědictví je předloženo, obsahuje občanský zákoník již jiné právní řešení.

Nový občanský zákoník zachovává dnešní stav jen za předpokladu, že dědic požádá o soupis pozůstalosti; pokud tuto žádost nevznese, odpovídá za dluhy zůstavitele v plném rozsahu. Jde o řešení, které platilo již za účinnosti Všeobecného občanského zákoníku (1811), ale následné občanskoprávní úpravy jej nepřevzaly.

Autorka se ke zpracování tématu pečlivě připravila důkladným studiem monografické i časopisecké literatury. Navíc autorka nezapřela individuální profesní zájem, s kterým je práce napsaná; je zřetelné, že zpracovávané téma ji baví. Podrobně zkoumá předpoklady odpovědnosti za dluhy zůstavitele a seznamuje čtenáře s legislativními možnostmi úprav odpovědnosti za dluhy zůstavitele. Pečlivě rozebírá odpovědnosti za dluhy zůstavitele „pro viribus hereditatis“ a „odpovědnost cum viribus hereditatis“ (s. 39n.).

Správně věnuje odpovídající pozornost likvidaci dědictví, která v notářské praxi činí nemalé potíže již vzhledem k její nadměru stručné právní úpravě. Autorka dobře pracuje s literaturou publikovanou zejména v časopise Ad Notam z pera zkušené exekuční soudkyně M. Kasíkové. Autorku sluší upozornit, že připravovaný zákon o zvláštních řízeních soudních obsahuje v části věnované řízení o pozůstalosti téměř 100 ustanovení věnovaných likvidaci dědictví.

Rigorózantka dobře zná i právní úpravu obsaženou v novém občanském zákoníku, jak o tom vypovídá její zasvěcený výklad o odloučení pozůstalosti od jmění dědice. V té souvislosti připouští, že i návrh věřitele na odloučení by mohl představovat zneužití práva věřitele . Jak by se mohl soudní komisař s takovým návrhem vypořádat ?

S autorkou lze souhlasit v tom, že „nový občanský zákoník znamená dramatickou a zřejmě nejrozsáhlejší změnu soukromého práva v naší republice...“. k tomu lze jen poznamenat, že právě oblast dědického práva je dotčena zcela zásadně. Mohla by se autorka vyjádřit k používané terminologii dědického práva v novém občanském zákoníku (i se zřetelem k názvu její rigorózní práce? –tj. používá nový občanský zákoník pojem „odpovědnosti“ v souvislosti s přechodem dluhů zůstavitele?)

Závěr práce je věnován stručnému avšak přehlednému výkladu o srovnatelné právní úpravě v Rakousku; kromě jiného na rakouské úpravě čtenáře zaujme i to, že v Rakousku byla zrušena dědická daň.

Uzavírám, že práce Mgr. Renaty Tremlové představuje zdařilé zpracování zvoleného tématu; posuzovanou rigorózní prací autorka naplnila požadavky kladené na tento druh prací, a proto ji doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 20.2. 2013

Prof. JUDr. Jan Dvořák, CSc.